

Generácia je tým o čo má starosť

Stanislav Hvozdík

Generácia je tým o čo má starosť. Mať tú správnu starosť je práca vo vnútri generácie. Nedokonalé spoločenské zriadenie, aj to súčasné kapitalistické, tomu nepomáha. Masívne ponúka ilúziu, že veci sú mierami všetkého. Že neosobný poznatok a veda sú najvyššie hodnoty. Skutočnosti, ktoré sú vo vzťahu k viere sú bagatelizované. Prehľbiť starosť za tieto klamy, znamená lepšiu starosť. Okrem toho sú generácie vystavené tlaku strachu o prežitie. Stovky, ba tisíc ľudí na okraji spoločnosti presvedčujú, že hrozba osobného zničenia je reálna.

Politika utajuje tento generačný strach. Neustále retušuje konflikt medzi pozitívnym zákonom a prirodzeným zákonom, či morálnym zákonom. Stačí sa raz dostať do rúk slovenského právneho systému, aby sa o tom každý mohol presvedčiť. Táto skutočnosť, necitlivosti na prirodzené a mravné zákony brzdí vnútornej práci generácii na tom aby sa starali o to čo je podstatné. Strach o fyzické prežitie bráni sústredeniu sa v sebe samom, o ktorom K. Jaspers píše, ako o podmienke aby sme si uvedomili všetky možnosti jestvovania aj tej poslednej, smrti.

Súčasná tabuizácia smrti, jej popieranie a zatváranie do nemocníc, môže zbavovať zodpovednosti. Významný zástanca bio psycho duchovnej optiky pohľadu na človeka V. E. Frankl píše, že vedomie našej konečnosti nás robí zodpovednými, aby sme dobre dokončili to čo máme dokončiť. Ale upozorňuje na to, že ak človek postaví do centra života iba seba, skončí v nihilizme. Život sa mu zredukuje na „iba“ jeho rozpadajúce sa fragmenty. Uchovať si rozhovor s Dobrom napriek okolnostiam je veľmi náročná skúška o tom, kto je v centre nášho života. V období starnutia sa zvyšuje záujem ľudí o vzťah k Bohu.

Napriek tézam o možnosti optimistického starnutia, produktívneho starnutia, úspešného starnutia, zdravého starnutia, je tú úloha prijať svoj vek. To znamená mať starosť o to, o čo treba mať starosť. V starobe porozumieť zmyslu svojho života ako celku. Prijatť svoj vek u mladých znamená skončiť s experimentovaním so sebou. Zvládnuť klam, ktorý indukujú ochrancovia prírody, že príroda sa zrevitalizuje sama. Akási nepravdivá predstava, že život sa recykluje donekonečna. A tak hocijaký experiment so sebou má záruku v prírode, ako osobnej záruke revitalizovania. Kríza stredného veku, je aj o zvládaní ilúzie, že sú tu stále nové a nové začiatky. Vedomie skrátenia životnej perspektívy malo by byť dôvodom na uvažovanie o starostiach, ktoré prinášajú vnútorný pokoj. Nie ilúziu rozličných rozptýlení a nových začiatkov.

Vnútornou prácou generácie je starosť o udržanie civilizačných systémov s rešpektom k duchovnej dimenzii v človeku. K poriadku vo vzťahu medzi mužmi a ženami. To znamená žiť svoju telesnosť vo vzťahu tak k materiálnym ako aj duchovným skutočnostiam. Spomienková práca je dôležitou súčasťou vnútornej práce generácii. Spomienky nemajú iba starí. V odbornej literatúre nachádzame rozličné významy spomínania. Spomínanie integratívne, má pomôcť integrovať spomienky, ktoré sú ťažké, alebo protichodné. Inštrumentálne spomínanie je okolo toho čo sme zvládli a ako to môže pomôcť v ďalšom živote. Spomínanie môže prepojsť rozličné hodnoty v kultúre nášho života a spoločnosti, spomienkami ich ustaľovať. Je tu spomínanie, ktoré pomáha usporiadať náš životný príbeh

ako istú jednotu a integritu významov, pravdy, ale je tu aj spomínanie únikové o tom čo ťaží, čo sa nanucuje, alebo priam nutkavé spomienky, ktoré nanucuje témy, ktoré sú nespracované.

Keď pozorujeme mladšie generácie ako pozerajú do mobilov, note bukov, tak je zrejmé, že žijú kdesi ďaleko od seba. Žijú v neosobnom svete internetu. Z tejto náročnej pozície sa musia prepodstatniť a objaviť miestne, lokálne, vzťahové. Prepodstatniť sa starosťou o vzťahy. K sebe, iným, k téme zmyslu života. Aby ich staroba našla pripravených. Staroba nie je cieľ. Staroba je príležitosť preskúmať celoživotnú cestu. Porozumieť významom, to je vnútorná práca, ktorej sa možno učiť celý život. Mať tú správnu starosť to je spojené s uvedomením si slobody pre výber, zodpovednosť.

A to je cesta k tomu aby výmena generácii nebola drámou.